

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2025. gada 17. jūnijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Jautrīte Briede, tiesneši Veronika Krūmiņa un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi tiesībsarga (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 89/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 “Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr. 16) 9., 10., 11. un 12. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas), ciktāl tas neparedz izklaides trokšņa regulējumu, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 96., 111. un 115. pantam.

2. Apstrīdētās normas noteic:

“9. Lai novērtētu troksni telpās, izmanto:

9.1. $L_{Aeq,T}$ – trokšņa rādītāju, kas raksturo noteiktā diennakts daļā (diena, vakars vai nakts) telpā radīto troksni;

9.2. L_{Amax} – trokšņa rādītāju, kas raksturo naktī telpā radīto skaņas spiediena maksimālo līmeni.

10. Kārtība, kādā piemēro trokšņa rādītājus telpās, un trokšņa rādītāju novērtēšanas metodes norādītas šo noteikumu 3. pielikumā. Šo noteikumu 4. pielikumā norādīti trokšņa robežlielumi telpās.

11. Trokšņa mērījumus atbilstoši šo noteikumu 1. un 3. pielikumā minētajiem nosacījumiem veic laboratorijas, kas akreditētas nacionālajā akreditācijas institūcijā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību, vai citā Eiropas Savienības dalībvalstī akreditētas laboratorijas.

12. Veselības inspekcija, pamatojoties uz attiecīgu iesniegumu, kontrolē saimnieciskas darbības (izņemot ar mūzikas atskaņošanu saistītas darbības) vai iekārtu (ieskaitot ventilācijas, saldēšanas iekārtas, kompresorus un liftus), vai satiksmes radītā trokšņa robežlielumu ievērošanu. Ar mūzikas atskaņošanu un citu ar sabiedrisko kārtību saistīto trokšņa kontroli nodrošina attiecīgā pašvaldība.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem). Pieteikumā ir apstrīdēta Ministru kabineta noteikumu normu atbilstība Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 8. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesībsargam, ja institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, nav viņa norādītajā termiņā novērsusi konstatētos trūkumus. Šādas tiesības noteiktas arī Tiesībsarga likuma 13. panta 8. punktā.

Pieteikuma iesniedzējs 2024. gada 17. jūnija pārbaudes lietas atzinumā aicinājis Ministru kabinetu līdz 2024. gada 1. decembrim grozīt Noteikumus Nr. 16 un novērst minētajā atzinumā konstatētos Satversmes 96., 111. un 115. panta pārkāpumus, nodrošinot efektīvu iedzīvotāju aizsardzību pret izklaides troksni.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka Ministru kabinetam ar likuma “Par piesārņojumu” 18.¹ panta trešo daļu piešķirts likumdevēja pilnvarojums noteikt visa veida trokšņa, tostarp izklaides trokšņa, rādītājus, to piemērošanas kārtību un novērtēšanas metodes, lai izpildītu pozitīvos pienākumus, kas valstij izriet no Satversmes 96., 111. un 115. panta. Lai gan valsts ir veikusi pasākumus, ar kuriem ir iespējams regulēt izklaides trokšņa jomu, šie pasākumi nav veikti pienācīgā kārtībā un tie nenodrošina personu tiesību uz mājokļa neaizskaramību efektīvu aizsardzību, nepasargā personas no kaitīgās trokšņa ietekmes uz veselību, kā arī neveicina vides kvalitātes uzlabošanu šajā jomā.

Noteikumu Nr. 16 9., 10. un 11. punkta regulējums neesot atbilstošs izklaides trokšņa specifikai, savukārt šo noteikumu 12. punkts paredzot vienīgi ar mūzikas atskaņošanu un citu ar sabiedrisko kārtību saistīto trokšņa kontroli. Vienlaikus apstrīdētās normas nesaturot preventīvus pasākumus efektīvai personu aizsardzībai pret pārmērīgu izklaides troksni. Nepilnveidojot apstrīdētajās normās ietverto regulējumu, valsts esot radījusi situāciju, ka personas izklaides vietu radītā trokšņa dēļ ilgstoši nespēj baudīt mieru savā mājoklī. Neesot nodrošināts arī taisnīgs līdzsvars starp šo personu un izklaides vietu īpašnieku pamattiesībām.

Ministru kabinets līdz atzinumā norādītajam termiņam nav novērsis Pieteikuma iesniedzēja konstatētos trūkumus.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu.

6. Tiesībsarga pieteikumam ir jāatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta prasībām.

Pieteikumā ir norādīts pieteikuma iesniedzējs, institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, prasījums Satversmes tiesai, kā arī sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 96., 111. un 115. pantam.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 “Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība” 9., 10., 11. un 12. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 96., 111. un 115. pantam” pēc tiesībsarga pieteikuma (ieteikums Nr. 89/2025).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – **līdz 2025. gada 17. augustam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Jautrīte Briede